

Informace ze zdravotnictví Jihočeského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

České Budějovice
29. 8. 2007

11

Tuberkulóza a respirační nemoci - činnost oboru v Jihočeském kraji v roce 2006

*Tuberculosis and Diseases of the Respiratory System - Activity in Branch
in the Jihočeský Region in 2006*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v Jihočeském kraji v roce 2006 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění a činnosti, dále údaje o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Informace je doplněna přehledem základních ukazatelů lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách tuberkulózy a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of tuberculosis and diseases of the respiratory system in the Jihočeský region in 2006 contains data about out-patient care concerning personnel capacity and activity by type of establishment and by districts of the region, data about patients followed up for selected diagnoses. Basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases supplement the information.

Ambulantní péče

Péči v oboru tuberkulóza a respirační nemoci (TRN) poskytovalo v roce 2006 v kraji 18 pracovišť, což je o jedno pracoviště méně než v minulém roce. V oboru pracovalo 14,01 lékařů a 25,81 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). Meziročně se počet lékařů téměř nezměnil, počet ZPBD se snížil o necelý jeden úvazek. Na 100 tisíc obyvatel v kraji připadlo 2,2 lékařů (ČR 3,2).

Celkový počet ošetření - vyšetření (dále jen ošetření) ve srovnání s předchozím rokem poklesl o 1,3 %. Lékař za den provedl v průměru 32,1 ošetření (ČR 28,0) za předpokladu 220 pracovních dnů v roce. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k malému poklesu průměrného počtu ošetření na jednoho lékaře (v kraji i na republikové úrovni).

Proti tuberkulóze bylo na pracovištích TRN v kraji očkováno o 4,1 % méně osob než v předchozím roce. Nejpočetnější skupinou byly podobně jako v minulých letech jednatileté děti (téměř tři čtvrtiny očkovaných). S komplikacemi po vakcinaci bylo nahlášeno 76 osob, jednalo se převážně o děti do 6 týdnů věku.

Ambulantní pracoviště TRN evidovala celkem 2 143 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou, z toho 4,2 % byly děti a dorost

ve věku 0 - 19 let. Počet osob se zvýšeným rizikem onemocnění TBC nebo jinou mykobakteriózou se proti předchozímu roku mírně snížil.

Mírně poklesl také počet osob sledovaných pro vyšší riziko onemocnění plicní rakovinou. Většinou se jednalo o silné kuřáky (89 %). Vedle kuřáků s vysokým konzumem cigaret (20 a více cigaret denně po dobu 20 let) sem patřily osoby s profesionální expozicí kancerogenů (10 %) a osoby s dysplastickými buňkami ve sputu (1 %).

Nejčastější příčinou dispenzarizace byla v kraji i v ČR chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN); na 10 tisíc obyvatel připadlo v kraji 156 a v ČR 244 dispenzarizovaných osob. Druhou nejčastější příčinou dispenzarizace bylo astma bronchiale (v kraji 110 a v ČR 148 dispenzarizovaných na 10 tisíc obyvatel). Na třetím místě byla zánětlivá onemocnění plic (v kraji 25 a v ČR 43 případů na 10 tisíc obyvatel). Ve srovnání s rokem 2005 se v kraji počet osob dispenzarizovaných pro zánětlivá onemocnění plic zvýšil více než o třetinu. Došlo také k meziročnímu nárůstu dispenzarizovaných pro CHOPN (o 16 %), počet dispenzarizací pro CHOPN se tak vrátil na úroveň roku 2004. Pokračoval rostoucí trend u počtu dispenzarizovaných pro novotvary. Mezi nemoci se zřetelnou převahou mužů patřily skupiny diagnóz: zhoubné novotvary dýchacího ústrojí, zánětlivá onemocnění plic, CHOPN, pneumokoniózy, nenádorová onemocnění pohrudnice, nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn. Podíl žen byl naopak vyšší u dispenzarizací pro astma bronchiale a sarkoidózu. Děti byly většinou dispenzarizovány pro astma bronchiale.

Lůžková péče

Lůžkovou péči v oboru TRN zabezpečovala v kraji 3 nemocniční oddělení a jeden odborný léčebný ústav (druhé lůžkové oddělení TRN v českobudějovické nemocnici bylo v průběhu roku 2006 vyčleněno a přeměněno na plicní léčebnu).

Na odděleních TRN v nemocnicích pracovalo 10,45 lékařů a 29,50 ZPBD. Celkem zde bylo hospitalizováno 2 536 pacientů a průměrná ošetrovací doba trvala 9,5 dne. Snížení celkové lůžkové kapacity na 82 lůžek (stav na konci roku) bylo dáno tím, že z 50 lůžek na oddělení TRN českobudějovické nemocnice vznikla plicní léčebna.

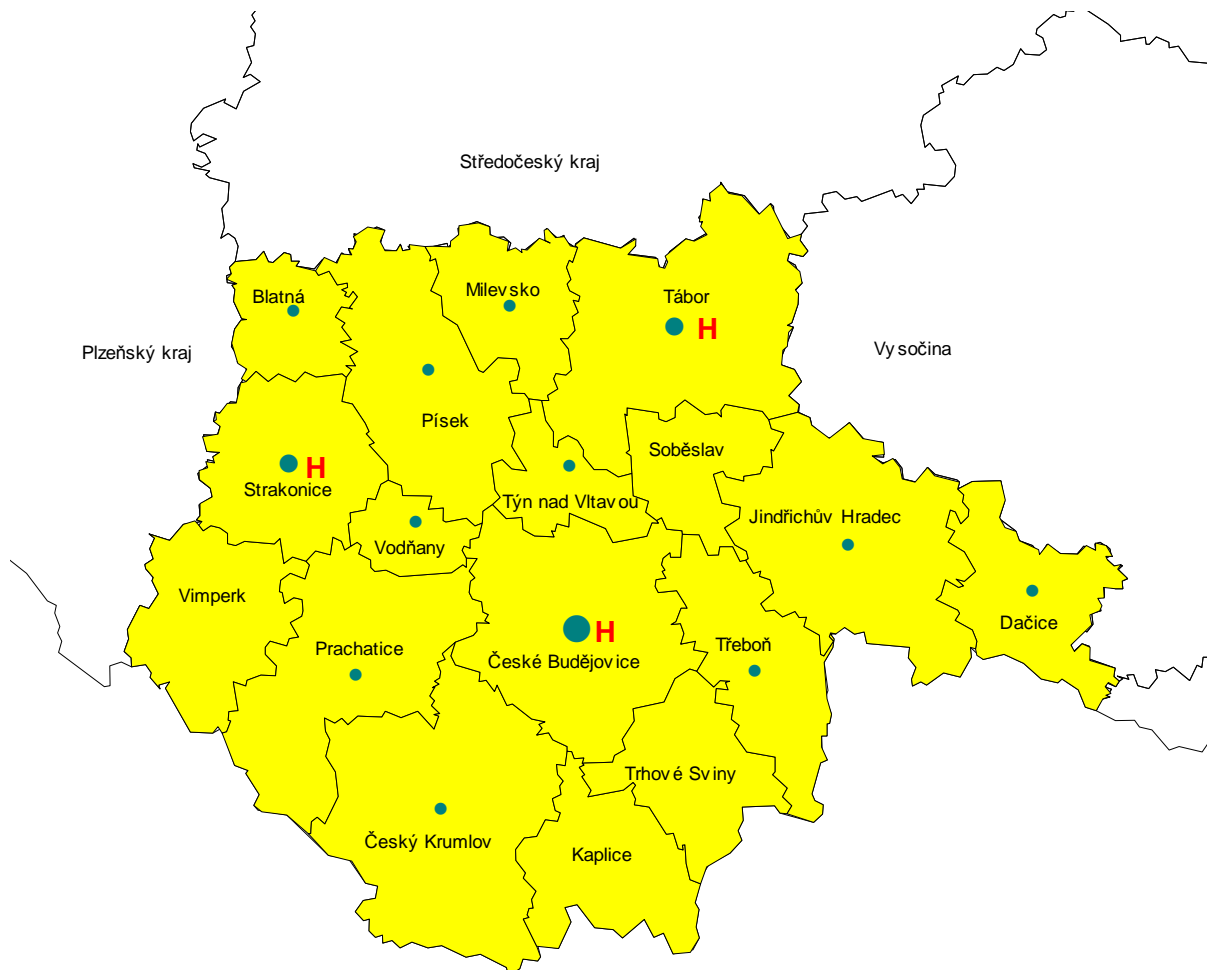
V odborném léčebném ústavu pracovalo 2,00 lékařů a 12,00 ZPBD. Hospitalizováno bylo celkem 140 pacientů a průměrná ošetrovací doba dosáhla 31,9 dne. Lůžková kapacita na konci roku byla 50 lůžek.

Zpracovala: RNDr. Marie Kletečková
ÚZIS ČR, Jihočeský krajský odbor
Žižkova 12/309, 370 01 České Budějovice
tel.: 387 718 347, e-mail: kleteckova@uzis.cz

Poznámky:

1. Zdrojem údajů jsou výkazy o ambulanci činnosti zdravotnického zařízení pro obor tuberkulóza a respirační nemoci a výkazy o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetových stránkách www.uzis.cz v části NZIS/Výkazy 2006. Oba druhy výkazů jsou součástí Programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví České republiky. Výkazy odevzdaly všechny zpravodajské jednotky.
2. Všude, kde se uvádějí počty pracovníků, se jedná o přepočtené počty, tj. o součty úvazků včetně smluvních pracovníků. Vždy se jedná o stav na konci sledovaného roku.
3. Členění do okresů vychází z umístění sídla zdravotnického zařízení vykazujícího činnost, ne z trvalého bydliště pacienta.
4. Informace o činnosti oboru tuberkulóza a respirační nemoci v předchozích letech a také v ostatních krajích jsou dostupné na internetových stránkách ústavu www.uzis.cz v části Rychlé informace.

**Mapa poskytovatelů zdravotní péče v oboru TRN
s vyznačením správních obvodů obcí s rozšířenou působností
(stav k 31. 12. 2006)**

- ambulantní péče (velikost symbolu je úměrná počtu pracovišť v obci)
- H lůžková péče

Značky v tabulkách:

- Ležatá čárka (-) na místě čísla značí, že se jev nevyskytl.
- Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

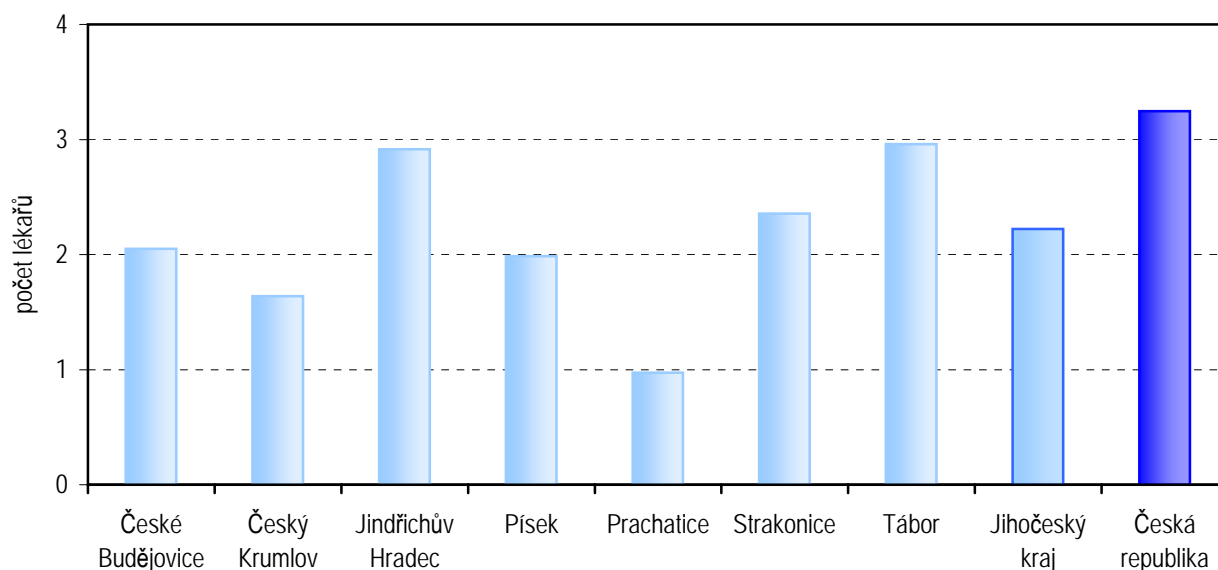
Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči podle druhu zdravotnických zařízení a podle území

	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	skladba ošetření v %	na 1 lékaře
podle poskytovatele péče								
Ambulantní část lůžkových ZZ	6	4,45	31,8	11,57	31 122	2 451	31,5	6 993,7
Samostatné ordinace lékařů specialistů	7	6,43	45,9	9,34	38 085	3 236	38,5	5 923,0
Ostatní ambulantní ZZ	5	3,13	22,3	4,90	29 660	1 876	30,0	9 476,0
podle území (okresy, kraj, ČR)								
České Budějovice	5	3,73	26,6	5,64	33 897	1 621	34,3	9 087,7
Český Krumlov	1	1,00	7,1	1,40	2 699	688	2,7	2 699,0
Jindřichův Hradec	3	2,70	19,3	4,95	17 116	962	17,3	6 339,3
Písek	2	1,40	10,0	3,64	11 361	1 188	11,5	8 115,0
Prachatice	1	0,50	3,6	2,00	4 815	580	4,9	9 630,0
Strakonice	4	1,65	11,8	4,40	12 374	921	12,5	7 499,4
Tábor	2	3,03	21,6	3,78	16 605	1 603	16,8	5 480,2
Jihočeský kraj	18	14,01	100,0	25,81	98 867	7 563	100,0	7 056,9
Česká republika	308	334,08	x	636,62	2 058 918	103 635	x	6 162,9

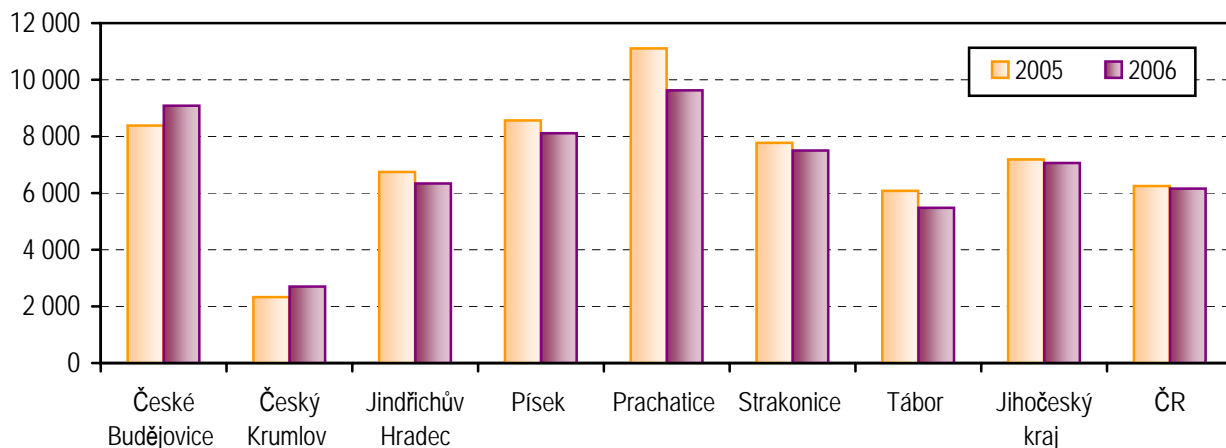
¹⁾ součet úvazků včetně smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5 - § 21

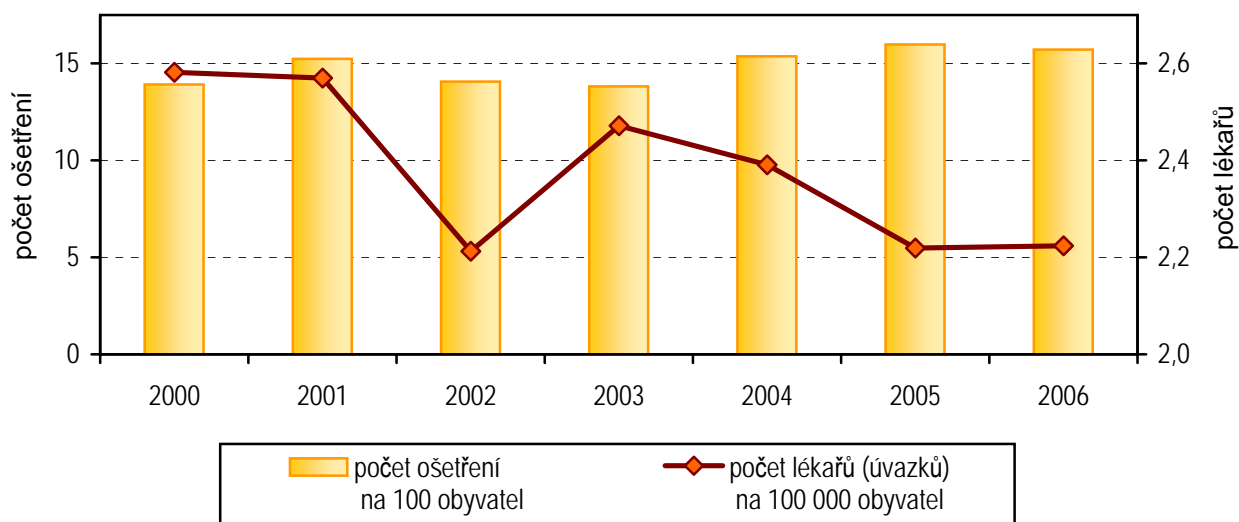
Počet lékařů v přepočtu na 100 tisíc obyvatel v okresech, kraji a ČR (stav k 31. 12. 2006)

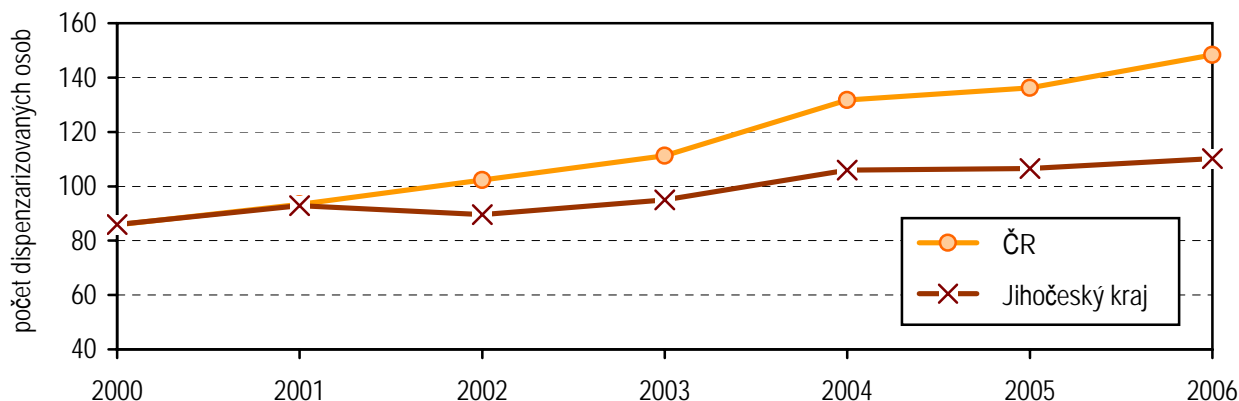
Počet ošetření - vyšetření za rok na 1 lékaře v oboru TRN v letech 2005 a 2006 v okresech, kraji a ČR

Vývoj počtu ošetření a počtu lékařů v oboru TRN v přepočtu na obyvatele kraje

Vývoj počtu dispenzarizovaných pacientů pro astma bronchiale v přepočtu na 10 000 obyvatel na pracovištích TRN

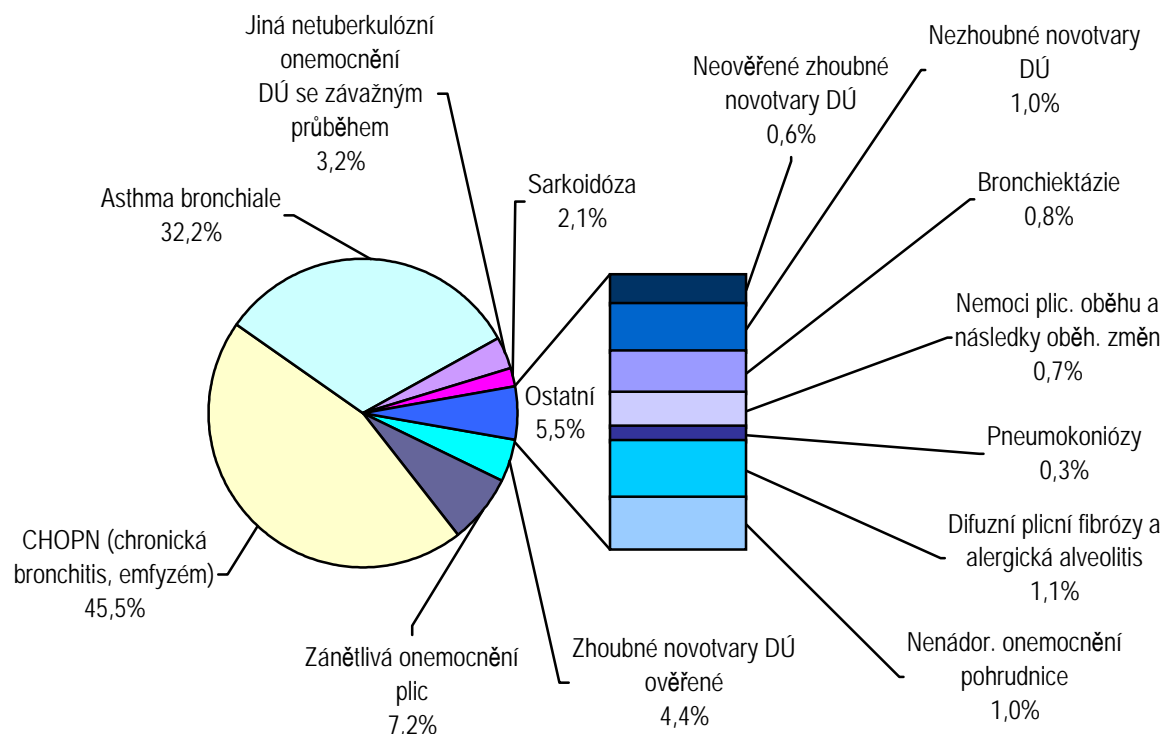
Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí (DÚ)

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet ¹⁾ dispenzarizovaných osob						ČR na 10 tis. obyvatel
	kraj					na 10 tis. obyvatel	
	celkem	z toho					
		ženy	děti (0-19 let)	nově přijatí ²⁾ muži	nově přijaté ²⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0-9, C39.9)	945	207	-	189	67	15,00	17,48
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	135	37	-	39	14	2,14	1,67
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2-4, D19.0)	206	101	-	12	12	3,27	4,22
Zánětlivá onemocnění plic (J12-J18, J85.0-2)	1 547	633	87	404	302	24,56	42,55
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0-8, J42, J43.0-9, J44.0-9)	9 811	4 330	-	918	551	155,73	244,00
stadium 0 - rizikové	1 402	679	-	204	125	22,25	51,01
stadium 1 - lehké	2 143	1 006	-	257	112	34,02	58,51
stadium 2 - střední	3 298	1 524	-	278	192	52,35	76,26
stadium 3 - těžké	1 877	710	-	126	96	29,79	43,06
stadium 4 - velmi těžké	1 091	411	-	53	26	17,32	15,16
Astma bronchiale (J45.1-9, J46)	6 944	3 827	634	368	442	110,22	148,43
stupeň 1 - intermitentní	1 553	855	158	92	128	24,65	37,12
stupeň 2 - lehké perzistující	2 605	1 520	459	153	187	41,35	52,57
stupeň 3 - středně těžké perzistující	2 079	1 094	17	102	104	33,00	46,17
stupeň 4 - těžké perzistující	707	358	-	21	23	11,22	12,58
Bronchiectázie (J47)	177	74	-	8	3	2,81	4,85
Sarkoidóza (D86.0,2)	456	276	1	19	14	7,24	8,27
Pneumokoniózy (J60-J66)	64	17	-	4	1	1,02	13,41
Difuzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0-9, J84.0-9)	243	120	3	18	23	3,86	6,61
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86-J94)	218	79	-	10	12	3,46	8,23
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26-I28)	146	61	-	12	11	2,32	7,05
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68-J80, J96.0-9, J98.0,4,6-9)	689	270	139	58	54	10,94	20,27
Celkem	21 581	10 032	864	2 059	1 506	342,55	527,05

¹⁾ Jeden pacient může být uveden i vícekrát, pokud je sledován pro více diagnóz.

²⁾ nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Skladba netuberkulózních onemocnění dýchacího ústrojí sledovaných na pracovištích TRN v kraji v roce 2006

Poznámka: Vlivem zaokrouhlovacích chyb nemusí být součet procent v grafu přesně 100,0 %.

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou

Území (okresy, kraj, ČR)	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou ³⁾
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho osoby ve věku 0-19 let	celkem	z toho osoby ve věku 0-19 let	
České Budějovice	619	-	42	4	1 743
Český Krumlov	218	7	165	56	45
Jindřichův Hradec	141	3	116	-	867
Písek	175	-	46	6	1 685
Prachatice	23	-	9	-	-
Strakonice	97	-	123	-	1 508
Tábor	255	3	114	10	600
Jihočeský kraj	1 528	13	615	76	6 448
ČR	34 268	212	29 146	2 652	141 307

¹⁾ Do skupiny R1 přearazují osoby ze skupiny P II (resp. přearazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriízu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přearazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriízu mimo dýchacího ústrojí) jestliže : a) mají závažné přidružené nemoci, b) mají závažné přidružené podmínky, c) mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriízy.

²⁾ Do skupiny R2 se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriízou.

³⁾ osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí kancerogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	3	43	1	21
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	10,45	188,54	2,00	73,70
ZPBD ²⁾ celkem	29,50	587,81	12,00	373,22
sestry ²⁾ u lůžka	26,50	548,06	12,00	332,61
ZPOD ²⁾	5,80	177,92	3,00	108,90
Průměrný počet lůžek	107,00	1 608,56	25,00	1 731,73
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	65,8	1 124,9	12,2	1 235,2
na 1 lékaře	6,3	6,0	6,1	16,8
na 1 sestru ²⁾ u lůžka	2,5	2,1	1,0	3,7
Počet lékařů na 100 lůžek	12,74	11,96	4,00	4,27
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	35,98	37,30	24,00	21,65
Počet hospitalizovaných	2 536	38 392	140	11 953
Nemocniční letalita v promilích	77,5	80,4	100,0	53,5
Využití lůžek ve dnech max. kap.	224,4	255,3	178,6	260,3
Průměrná ošetrovací doba ve dnech	9,5	10,7	31,9	37,7
Prostoj lůžek ³⁾	5,3	2,9	33,3	9,2

¹⁾ součet úvazků

²⁾ zdravotničtí pracovníci dle zákona č. 96/2004 Sb.:

ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (§ 5 - § 21)

sestra - všeobecné sestry a porodní asistentky (§ 5 - § 6)

ZPOD - zdravotničtí pracovníci nelékaři pod odborným dohledem nebo přímým vedením (§ 29 - § 42)

³⁾ ve dnech na jednoho hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic v kraji s plicním oddělením :

Nemocnice České Budějovice, a.s.

Okresní nemocnice Strakonice

Okresní nemocnice Tábor

Seznam odborných léčebných ústavů v kraji s plicním oddělením:

Nemocnice České Budějovice, a.s., Plicní léčebna